

Lojo stads principer för undervisning av elever i hemundervisning från och med 1.8.2023

Utgångspunkt

Barn som är varaktigt bosatta i Finland är läropliktiga enligt lagen om grundläggande utbildning (628/1998). Man kan fullgöra läroplikten antingen genom att delta i grundläggande utbildning som ges vid en skola eller genom att på något annat sätt förvärva kunskaper enligt den grundläggande utbildningens lärokurs. Den lagliga möjligheten att ordna utbildningen på ett annat sätt innebär att man kan fullgöra sin läroplikt till exempel hemma, eftersom man i Finland inte har skolplikt utan läroplikt.

Det behövs inget myndighetstillstånd för att fullgöra läroplikten på ett annat sätt än att delta i den grundläggande utbildning som ges vid en skola. Vårdnadshavaren fattar beslut om hemundervisning och lämnar in en anmälan till den närskola som eleven anvisats. Därefter ansvarar vårdnadshavaren för organiseringen av den läropliktigas utbildning. Staden har inte skyldighet att organisera undervisning för en läropliktig som genom vårdnadshavarens beslut studerar någon annanstans än vid anvisad närskola. Vårdnadshavaren är även ansvarig för att den läropliktiga fullgör läroplikten. Om vårdnadshavaren underlåter att övervaka fullgörandet av läroplikten, kan hen dömas till böter för försummad tillsyn av den läropliktiga.

Boningsortens tillsynsskyldighet

Enligt 26 § 3 mom. i lagen om grundläggande utbildning ska den kommun där den läropliktiga är bosatt övervaka den läropliktigas framsteg, om hen inte deltar i undervisning som ges vid skola. Lagstiftningen innehåller inte bestämmelser om organiseringen av tillsynen i praktiken, utan kommunen fattar beslut om tillsynen. På grund av tillsynen är hemundervisning under till exempel en utlandsresa inte möjlig.

Rektorn vid den närskola som eleven anvisats utser den övervakande/examinerande läraren, och direktören för den grundläggande utbildningen fattar beslut i saken. I Lojo stad organiseras tillsynen av elever i hemundervisning enligt närskoleprincipen. Den vår då eleven studerar enligt sjätte klassens lärokurs ber den övervakande läraren vårdnadshavaren kontakta närmaste enhetskola/grundskola med undervisning för åk 7-9. Vid behov kan Lojo stads specialsakkunniga i frågor som berör grundläggande utbildning kontaktas.

Den läropliktigas framsteg övervakas och följs upp i relation till målen för de läroämnena som hör till den grundläggande utbildningens lärokurs. I lagstiftningen har inte definierats hur ofta möten för övervakningen ska ordnas. I Lojo har det varit kutym att ordna tillsynstillfällena två gånger om året. Vid särskild examen hålls två tillsynstillfällen för varje läroämne. Den övervakande läraren bedömer den läropliktigas framsteg i förhållande till den läroplan som vårdnadshavaren själv gjort upp eller den lokala läroplanen. Om de olika sätten att påvisa sitt kunnande överenskomms vid en inledande diskussion i augusti, eller senast inom en månad efter att vårdnadshavaren lämnat in en anmälan om att eleven övergår till hemundervisning.

Vid övervakningstillfällena bedöms den läropliktigas framsteg bland annat med hjälp av samtal, skriftliga och muntliga prov och andra typer av påvisande av kunnande. De andra typerna av påvisande behövs särskilt när man vill ta reda på den läropliktigas framsteg i konst- och färdighetsämnena. Proven kan exempelvis gå ut på att visa färdigheter genom olika prestationer under själva övervakningsmötet eller portfolior som beskriver studierna och utfallet av dem. Påvisandet av kunnandet kan även ordnas i autentisk

såsom i klassrumssituationer, i naturen, i laboratorium eller idrottsplatser för att den examinerande läraren ska kunna få klarhet i och bedöma elevens framsteg och kunskande inom läroämnenas olika delområden. Det är av yttersta vikt att den läropliktiga deltar i tillsynstillfällena, men tillfällena bör planeras utgående från den läropliktigas behov. Det är också möjligt att arrangera tillsynstillfällena på distans.

Läropliktens innehåll

En läropliktig som studerar i hemundervisning ska få motsvarande kunskaper som Utbildningsstyrelsen fastställt för den grundläggande utbildningens lärokurs i Grunderna för läroplanen för den grundläggande utbildningen (2014). Alla de mål för undervisningen och centrala innehåll som ingår i lärokursen i varje läroämne ska studeras.

I den grundläggande utbildningens lärokurs ingår följande gemensamma läroämnen:

- modersmål och litteratur
- det andra inhemska språket
- främmande språk
- omgivningslära
- hälsokunskap
- religion eller livsåskådningskunskap
- historia
- samhällslära
- matematik
- fysik
- kemi
- biologi
- geografi
- gymnastik
- musik
- bildkonst
- slöjd
- huslig ekonomi.

En läropliktig som studerar i hemundervisning behöver inte studera valfria ämnen eller konst- och färdighetsämnen inom ramen för de valfria timmarna konst- och färdighetsämnen. Inte heller elevhandledning behöver ingå i den hemundervisning som på vårdnadshavarens ansvar ska ges den läropliktiga.

Enligt läropliktslagens 10 § ska en grundskoleelev ansöka om utbildning som avses i 4 § före utgången av sista året i grundutbildningen, antingen genom nationella ansökningsförfaranden eller på annat sätt. Det är vårdnadshavarens ansvar att se till att ansökningsskyldigheten fullgörs. Den övervakande lärarens uppgift är att för sin del handleda den läropliktiga att uppfylla sin ansökningsskyldighet.

I statsrådets förordning 433/2012 bestäms om de allmänna riksomfattande målen för den grundläggande

utbildningen. I Utbildningsstyrelsens nationella riktlinjer för läroplanen för den grundläggande utbildningen

(OPH förordning 104/011/2014) definieras principerna för genomförandet av undervisning, stöd för lärande och skolgång och bedömning, samt mål och innehåll i olika ämnen och ämnesområden.

Inledande av hemundervisning

Den övervakande läraren kontakter vårdnadshavaren efter att direktören för den grundläggande utbildningen fattat beslut om övervakande lärare, eller vid ett nytt läsårs början senast i slutet av augusti. Vårdnadshavaren presenterar vid det inledande mötet en ämnesspecifik plan för den övervakande läraren beträffande hur hen avser att säkra att hens barns skolplikt under kommande läsår uppfylls. I planen skall ingå bland annat den läroplan som ska tillämpas, förslag på metoder att påvisa kunnande, vilka delar av kunnandet ska presenteras under hösten och vilka på våren.

Inom hemundervisningen skall den nationella läroplanen för den grundläggande utbildningen följas, alternativt kan Lojo stads dito följas. Till den övervakande läraren utgår ersättning enligt UKTA.

Rapport

På våren efter att den läropliktiga genomfört prov och påvisat sitt kunnande sammanställer den övervakande läraren en skriftlig rapport över den läropliktigas framsteg och tillställer denna sin skola samt den läropliktigas vårdnadshavare. Rapporten är inte ett betyg.

Särskild examen

Om vårdnadshavaren vill att den läropliktiga ska få ett betyg som motsvarar grundskolans betyg och ur vilket framgår vilka lärokurser eleven har avlagt, samt där verbala omdömen eller siffervitsord om kunskapsnivån antecknats, ska den läropliktiga delta i en särskild examen enligt 38 § i lagen om grundläggande utbildning. I examen bedöms kunskapsnivån i förhållande till de mål som har ställts upp i läroplanen.

Den examinerande läraren använder sig i bedömningen av de beskrivningar av goda kunskaper och de kriterier för slutbedömning som ingår i grunderna för läroplanen för den grundläggande utbildningen 2014. För att avlägga hela lärokursen för den grundläggande utbildningen ska den läropliktiga delta i examen för alla ämnen som nämns i 11 § 1 mom. i lagen om grundläggande utbildning, även färdighets- och konstämnen. Den grundläggande utbildningen kan avläggas i en särskild examen utan att studera valfria timmar konst- och färdighetsämnen och valfria ämnen.

En särskild examen kan avläggas till exempel genom att studera ämnen årskursvis eller som helheter bestående av några läroämnen. Till uppstartsmötet tar vårdnadshavaren med en plan över hur läroplikten är ämnad att genomföras under det aktuella läsåret. Den examinerande läraren bestämmer datum för prov och påvisande av kunnande i särskild examen. Vid fastställande av datumen tas hänsyn till antalet ämnen som ska studeras och vilken typ av bedömning och betyg som kommer att tillämpas under läsåret. På

vårterminen kan provdagen till exempel vara den "sommartentdag" som fastställts i skolans läsårsplan.

För studier som avlagts genom särskild examen kan följande betyg ges:

- Betyg över fullgjord ämneslärokurs i den grundläggande utbildningen (när lärokursen i ett visst läroämne har fullgjorts)
- Betyg över delvis fullgjord lärokurs i den grundläggande utbildningen (till exempel när lärokursen i en viss årskurs har fullgjorts)
- Betyg över fullgjord lärokurs i alla ämnen i den grundläggande utbildningen (motsvarar slutbetyg från den grundläggande utbildningen).

Rättigheter och förmåner för läropliktiga i hemundervisning

Staden är inte skyldig att för den läropliktiga ordna sådana tjänster eller förmåner som de som deltar i utbildning som ges vid skola, dvs. skoleleverna, är berättigade till enligt lagstiftningen om den grundläggande utbildningen. Till förmåner som tillfaller skolelever hör rätten till undervisning och den stöd- eller specialundervisning som de eventuellt behöver. Likaså är rätten till avgiftsfria läroböcker, läromedel och arbetsredskap samt skolmat, skoltransporter och andra elevvårdstjänster förmåner som tillfaller skolelever och som Lojo stad inte ordnar eller ersätter för elever som studerar hemma.

Förordningar medger en viss flexibilitet beträffande undervisningsarrangemang, men det gäller endast elever som studerar vid en skola. Därför kan inte en läropliktig i hemundervisning enligt vårdnadshavarens beslut till exempel inte befrias från att studera ett gemensamt ämne som ingår i den grundläggande utbildningens läroplan. En läropliktig i hemundervisning studerar alltid inom den allmänna undervisningen och kan inte studera med intensifierat eller särskilt stöd.

En läropliktig i hemundervisning kan övergå till att studera vid en skola inom den grundläggande utbildningen genom att härom informera sin anvisade närskola.

Hemundervisningen steg för steg

1. Vårdnadshavaren anmäler eleven till hemundervisning genom att lämna in en blankett till närskolans rektor.
2. Elever som studerar i skola får ett skiljebetyg då de går över till hemundervisning.
3. Rektor föreslår en övervakande lärare och lämnar in blanketten anmälan om hemundervisning till direktören för den grundläggande utbildningen för beslut.
4. Vid behov fattar rektor beslut om särskild examen.
5. Direktören för den grundläggande utbildningen fattar beslut om examinerande lärare.
6. Den övervakande/examinerade läraren kontaktar den läropliktigas vårdnadshavare då direktören för den grundläggande utbildningen fattat beslut om examinerande lärare, eller senast inom augusti månad då ett nytt läsår inletts.

7. Vid ett inledande möte presenterar vårdnadshavaren en ämnesspecifik plan för den övervakande läraren, samt hur vårdnadshavaren avser att hens läropliktiga barns studier ska framskrida under det kommande läsåret. I den inledande diskussionen överenskoms tillsammans om frågor relaterade till hemundervisningen (t ex den läroplan som ska följas) samt hur övervakningen i praktiken ska genomföras (tid, plats och prestationsmetoder).
8. Den övervakande läraren ansvarar för att det överenskoms om det inledande mötet, för att följa upp framstegen och för att skriva en rapport. En färdig rapportmall ska användas.
 - a. I slutet av maj skriver den övervakande läraren en rapport om framstegen i den läropliktigas studier och tillställer rapporten vårdnadshavaren och den övervakande lärarens skola. Läroplanens minimimål måste uppnås för att "framsteg" ska kunna registreras i rapporten.
 - b. I skolans arkiv arkiverar den utredande läraren den av vårdnadshavaren presenterade läsårsplanen samt läroplanen om den är utarbetad av vårdnadshavaren själv, och rapporten om studiernas framskridande. Dessutom arkiveras det material med vilket studieframstegen påvisats, materialet förvaras i sex månaders tid efter att rapporten skrivits.
9. Vid särskild examen håller den examinerande läraren ett inledande möte och de lärare man överenskommit med håller handledningsmöten, bedömer kunnandet, lämnar betyg till skolans byråsekreterare samt arkiverar det material som använts vid bedömningen. Den examinerande läraren skickar betyget till den läropliktiga eleven.
10. Om den övervakande läraren byts ut under tiden för hemundervisning, meddelas därom till direktören för den grundläggande utbildningen, som fattar ett nytt beslut i ärendet.